

รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร
THE MODEL OF ACADEMIC ADMINISTRATION
IN BANGKOK METROPOLITAN ADMINISTRATION SCHOOL

วิภา ทองหงษ์¹

ศิริชัย ชินะดังกูร²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร 2) รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร 3) ผลการยืนยันรูปแบบ การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร 205 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง แบบสอบถาม และแบบสอบถามความคิดเห็น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การหาค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (arithmetic mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (exploratory factor analysis) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (path analysis) และการยืนยันรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยวิธีการชาติพันธุ์วรรณา (ethnographic future research : EFR)

ผลการวิจัยพบว่า

1. องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ 1) การประกันคุณภาพการศึกษา 2) การพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียน 3) การนิเทศการศึกษา 4) การแนะแนวการศึกษา 5) การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และ 6) สื่อการเรียนการสอน

2. ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า องค์ประกอบทุกตัวมีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบด้านการประกันคุณภาพการศึกษา โดยที่การพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียน การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษา การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และสื่อการเรียนการสอน ส่งผลโดยตรงต่อการประกันคุณภาพการศึกษา และส่งผลโดยอ้อมต่อการประกันคุณภาพการศึกษาโดยส่งผ่านการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียน

3. ผลการยืนยันรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความถูกต้อง และใช้ประโยชน์ได้จริง สอดคล้องกับทฤษฎีและกรอบแนวคิดการวิจัย

¹นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
²อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Abstract

The purposes of this research were to determine : 1) the components of the academic administration of Bangkok Metropolitan Administration School 2) the model of academic administration of Bangkok Metropolitan Administration School and 3) result of confirmation academic administration model of Bangkok Metropolitan Administration School. The samples were 205 Bangkok Metropolitan Administration Schools. The respondents were school director , vice academic director, head of academic department and school committee in each school. The instruments for collecting the data were semi-structural interview, questionnaires and opinionnaires. The statistics for analyzing the data were frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, exploratory factor analysis, path analysis and ethnographic future research.

The results of this research found that :

1. The components of the model of academic administration of Bangkok Metropolitan Administration School were 1) quality assurance 2) potential learning development of student 3) supervision 4) guidance 5) educational participation and 6) instructional media

2. The components of the model of academic administration of Bangkok Metropolitan Administration School were correlated to quality assurance, potential learning development of student, supervision, guidance, educational participation and instructional media affected quality assurance, and supervision, guidance, educational participation and instructional media which affected indirect to quality assurance to potential learning development of student.

3. The academic administration model of Bangkok Metropolitan Administration School, 6 components of the model of administration were found propriety, feasibility, accuracy , utility and consisting with the theories and the research conceptual frameworks.

บทนำ

โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครเป็นองค์กรที่อยู่ภายใต้การดูแลและการบริหารจัดการของกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นการปกครองลักษณะพิเศษแบบท้องถิ่น สังกัดกระทรวงมหาดไทย โดยมีสำนักงานการศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบดูแลด้านการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร แบ่งลักษณะการจัดการศึกษาของโรงเรียนออกได้หลายลักษณะได้แก่ โรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลศึกษาถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนที่จัดการเรียน การสอน ตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลศึกษาถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หรือโรงเรียนขยายโอกาส โรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนระดับชั้นอนุบาลศึกษาถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 การจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครมุ่งส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะที่จำเป็นพื้นฐานของการเรียนในแต่ละระดับชั้น ให้เหมาะสมกับวัย เพื่อสร้างองค์ความรู้พื้นฐานในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น แต่จากการติดตามและประเมินผลการปฏิรูปการศึกษา ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2542 เป็นต้นมาโดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ผลการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐาน

และประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สมศ.) รอบแรก ปี พ.ศ. 2548 โรงเรียนที่รับการประเมินทั่วประเทศทั้งหมด จำนวน 8,276 โรงเรียน ผลการประเมินการจัดการศึกษาในภาพรวมของประเทศและในภาพรวมของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า คุณภาพของนักเรียนยังอยู่ในระดับที่จะต้องแก้ไขพัฒนาอย่างเร่งด่วน ทั้งในระดับปฐมวัย และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ค่อนข้างต่ำในหลายกลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมถึงทักษะด้านการอ่าน การคิดวิเคราะห์ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่สำคัญของนักเรียน และเมื่อพิจารณาถึงคุณภาพของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครและโรงเรียนทั่วประเทศ พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีคุณภาพในระดับดี มีโรงเรียนอีกจำนวนหนึ่งที่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สมศ.) ยังไม่ได้รับรองมาตรฐาน และจากการพิจารณาผลการประเมินคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2553 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครทั้งหมด 436 โรงเรียน ได้ระดับคะแนนเฉลี่ย ดังนี้ ภาษาไทย ร้อยละ 34.52 คณิตศาสตร์ ร้อยละ 39.87 วิทยาศาสตร์ ร้อยละ 46.77 สังคมศึกษา ศาสนา

และวัฒนธรรม ร้อยละ 50.68 ภาษาอังกฤษ ร้อยละ 26.00 สุขศึกษาและพลศึกษา ร้อยละ 56.30 ศิลปะ ร้อยละ 45.15 และการงานอาชีพและเทคโนโลยี ร้อยละ 57.28 ซึ่งควรต้องได้รับการพัฒนาในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้สูงขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศที่จะต้องได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วน ดังนั้นเพื่อให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบัน เป็นการเตรียมความพร้อมโดยเฉพาะด้านการศึกษาสำหรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในอนาคตอันใกล้ และเป็นสิ่งที่จะช่วยในการพัฒนาประเทศให้ทัดเทียมกับนานาประเทศต่อไป จึงจำเป็นต้องพัฒนาโรงเรียนให้เป็นอย่างดีรองรับการผลิตนักเรียนที่มีคุณภาพออกสู่สังคม

จากนโยบายการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาสู่ระดับโรงเรียน โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครเป็นหน่วยงานสำคัญหน่วยงานหนึ่งในการที่จะนำนโยบาย หลักสูตร แนวปฏิบัติ และอื่นๆ เพื่อนำไปปฏิบัติโดยตรง โดยผู้ที่จะต้องทำหน้าที่รับผิดชอบสูงสุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษาถือว่าเป็นผู้มีบทบาทหน้าที่สำคัญที่สุดบุคคลหนึ่งในฐานะที่เป็นผู้รับผิดชอบโดยตรงในการเป็นผู้นำในการพัฒนาการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการบริหารอันเป็นภารกิจหลักที่กรุงเทพมหานครมีนโยบายมุ่งเน้นให้ผู้บริหารโรงเรียนให้ความสำคัญกับงานวิชาการเป็นอันดับหนึ่งผู้บริหารควรใช้เวลาในการบริหารงานวิชาการมากกว่างานด้านอื่น เนื่องจากการบริหารงานวิชาการเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุดกับนักเรียน ดังนั้นโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครภายใต้การดูแลรับผิดชอบของสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร จึงควรเห็นความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพด้านวิชาการของนักเรียนให้มีคุณภาพได้มาตรฐานตามเกณฑ์มาตรฐานที่หลักสูตรกำหนดไว้ในเกณฑ์มาตรฐานของชาติไม่ปล่อยให้ปัญหาของการผลิตนักเรียนที่ด้อยคุณภาพออกสู่สังคมจำนวนมากขึ้นต่อไปจึงควรจะต้องร้องขอและพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพเพื่อการพัฒนาและผลิตผลผลิตคือนักเรียนที่มีคุณภาพได้เกณฑ์มาตรฐานที่ดีออกสู่สังคมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อทราบองค์ประกอบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อทราบรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อทราบผลการยืนยันรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

แผนแบบการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (mixed methodology) โดยการศึกษากลุ่มตัวอย่างเดี่ยว ตรวจสอบสภาพการณ์ไม่มีการทดลอง (the one-shot, non-experimental, case study design) มีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย โดยการศึกษาจากเอกสาร ตำรา บทความทางวิชาการ วารสาร ข้อมูล สถิติ การวิจัยของหน่วยงานต่างๆ และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครทั้งในและต่างประเทศ นำข้อสรุปที่ได้จากการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) เกี่ยวกับองค์ความรู้มาเป็นกรอบในการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (semi-structure interview) นำไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารด้านการบริหารการศึกษา ระดับนโยบาย จำนวน 4 คน ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 5 คน โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบปฏิสัมพันธ์ (interactive interview) จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และจากการศึกษา การบริหารงานวิชาการดีเด่นของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 3 โรงเรียน มาสรุปเป็นตัวแปรที่ศึกษา และนำตัวแปรที่ได้ไปสร้างแบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือวิจัยในขั้นต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์องค์ประกอบและรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยนำตัวแปรองค์ประกอบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จาก ขั้นตอนที่ 1 มาจัดทำเครื่องมือวิจัยในลักษณะแบบสอบถาม (questionnaire) นำเครื่องมือการวิจัยไปตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม โดยผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ด้วยดัชนีความสอดคล้องที่เรียกว่า IOC (Index of Item Objective Congruence) ซึ่งพิจารณา ค่า IOC ที่มีค่ามากกว่า 0.5 ขึ้นไป และนำเครื่องมือการวิจัยไปทดลองใช้ (try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเดียวกับการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 8 โรงเรียน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 32 คน นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์หา ความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถามด้วยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) ด้วยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น

ของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.982 นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปเก็บข้อมูล รวบรวมข้อมูลแล้ววิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (exploratory factor analysis) เพื่อให้ได้องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร และจากนั้น นำองค์ประกอบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ค้นพบ นำมาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (path analysis) เพื่อหารูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

ขั้นตอนที่ 3 การยืนยันรูปแบบที่เหมาะสม นำรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ได้ในขั้นตอนที่ 2 มาตรวจสอบ ยืนยันรูปแบบและเพิ่มความน่าเชื่อถือของรูปแบบ โดยวิธีอ้างอิงผู้ทรงคุณวุฒิโดยใช้วิธีการแบบชาติพันธุ์วรรณา (Ethnographic Future Research : EFR) ซึ่งผู้วิจัยได้นำร่างรูปแบบที่ได้ มาสร้างแบบสอบถามความคิดเห็น (opinionnaire) โดยสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบยืนยัน ในประเด็นความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความถูกต้อง และการนำไปใช้ประโยชน์ พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะ ข้อวิพากษ์ เพื่อปรับปรุงให้ได้รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เหมาะสมมากยิ่งขึ้น

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 436 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 205 โรงเรียน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางการประมาณขนาดของกลุ่มตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เป็นโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 205 โรงเรียน การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งประเภท (stratified random sampling) จำแนกโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครได้กลุ่มตัวอย่างเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 62 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 63 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 80 โรงเรียน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 205 โรงเรียน โดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 4 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 820 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยเครื่องมือ 3 ประเภท คือ

1. แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (semi-structured interview) ผู้วิจัยพัฒนาจากการทบทวนวรรณกรรม เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการค้นคว้าเกี่ยวกับตัวแปรองค์ประกอบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

2. แบบสอบถาม (questionnaires) เพื่อการวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครโดยสอบถาม ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. แบบสอบถามความคิดเห็น ใช้เพื่อตรวจสอบยืนยันรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยตรวจสอบด้วยวิธีการชาติพันธุ์วรรณา (Ethnographic Future Research : EFR)

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. การวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลด้วยความถี่ (frequency) และ ร้อยละ (percentage)

2. การวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

2.1 การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ที่ได้จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาการบริหารงานวิชาการดีเด่นของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 3 โรงเรียน และนำมาสรุปเป็นตัวแปรที่ศึกษา

2.2 การวิเคราะห์คะแนนคำตอบของผู้ตอบแบบสอบถามใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายชื่อ และวิเคราะห์ค่าระดับคำตอบของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยนำค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสต์ (Best)

2.3 การวิเคราะห์องค์ประกอบ (factor analysis) ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (exploratory factor analysis)

3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครด้วยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (path analysis)

4. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการยืนยันรูปแบบที่

เหมาะสมของความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครใช้ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) และการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

ผลการศึกษา

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ได้ข้อค้นพบ ดังนี้

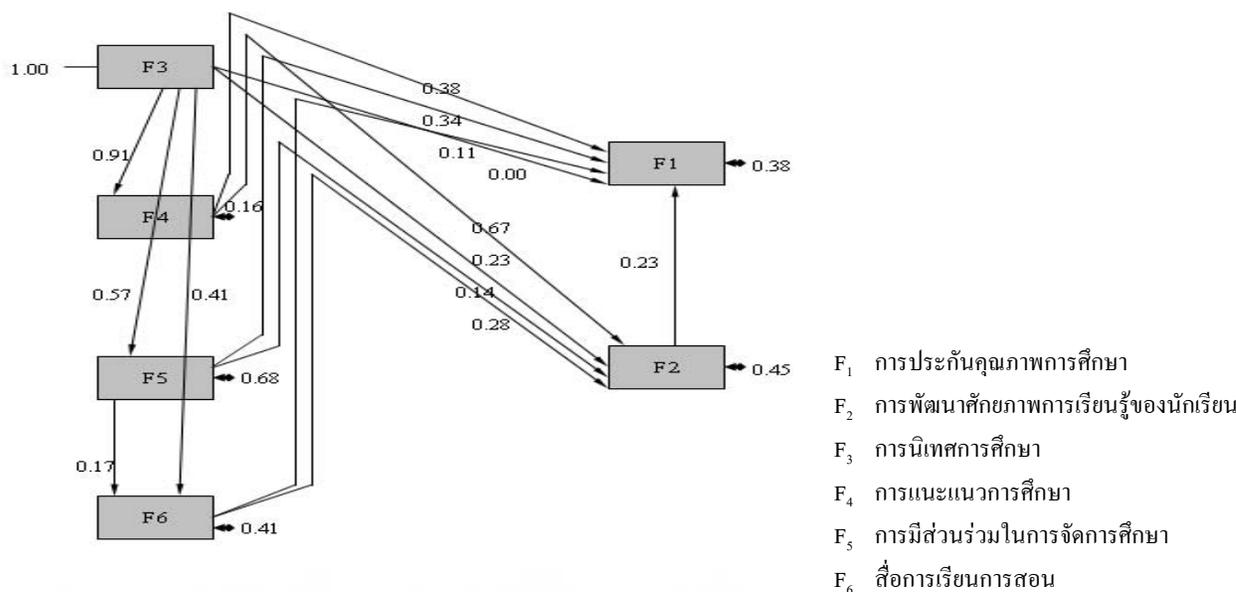
1. องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบเรียงตามน้ำหนักองค์ประกอบที่ได้จากมากไปน้อย คือ การประกันคุณภาพการศึกษา การพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียน การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษา การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และสื่อการเรียนการสอน

2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า องค์ประกอบทุกตัวมีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบด้านการประกันคุณภาพการศึกษา โดยที่การพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียน การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษา การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และสื่อการเรียนการสอน มีความสัมพันธ์โดยตรงต่อการประกันคุณภาพการศึกษา และการนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษา การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และสื่อการเรียนการสอน

และมีความสัมพันธ์โดยอ้อมกับการประกันคุณภาพการศึกษา โดยส่งผ่านการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน

นอกจากนั้น การวิเคราะห์ความสอดคล้องความกลมกลืนระหว่างโมเดล และข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า ค่าไคสแควร์ (Chi - Square: χ^2) มีค่าเท่ากับ 0.426 (P = 0.514) แสดงให้เห็นว่า รูปแบบความสัมพันธ์ขององค์ประกอบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ นอกจากนี้ ยังสามารถพิจารณาค่าดัชนีวัดความสอดคล้องอื่น ๆ ได้อีก เช่น Goodness of fit Index (GFI) และ Adjusted Goodness of fit Index (AGFI) มีค่าเข้าใกล้ 1 คือค่า GFI = 1.00 และค่า AGFI = .996 ค่า Root Mean Squared Residual (RMR) มีค่าเท่ากับ .000783 และค่า Standardized Root Mean Square Residual (standardized RMR) มีค่าเข้าใกล้ 0 และไม่เกิน .08 ซึ่งในที่นี้มีค่าเท่ากับ .002 แสดงให้เห็นว่ารูปแบบโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ค่าดัชนี Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0.0 ซึ่งมีค่าระหว่าง 0 - .05 แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับดี

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์มีรูปแบบ ดังนี้

Chi-Square=0.43, df=1, P-value=0.51386, RMSEA=0.000

แผนภูมิตี่ 1 แสดงรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

3. ผลการยืนยันรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่านได้ให้ความเห็นสอดคล้องกันยืนยันว่า รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ เป็นรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครที่มีความเหมาะสมความเป็นไปได้ ความถูกต้องและการนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร และยังให้ความคิดเพิ่มเติมถึงการนำรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ไปปรับใช้ในโรงเรียน ควรปรับประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละโรงเรียนเป็นสำคัญ

การอภิปรายผล

ผลจากการวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นสำคัญที่ค้นพบจากรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครและสามารถนำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้ดังนี้

1. องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ เรียงตามน้ำหนักองค์ประกอบดังนี้ 1) การประกันคุณภาพการศึกษา 2) การพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียน 3) การนิเทศการศึกษา 4) การแนะแนวการศึกษา 5) การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และ 6) สื่อการเรียนการสอน ซึ่งองค์ประกอบดังกล่าวสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัย ทั้งนี้การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเป็นการบริหารงานที่มีความสำคัญเป็นอันดับหนึ่งของโรงเรียนที่ต้องให้ความสำคัญ โรงเรียนเป็นองค์กรที่จัดอยู่ในประเภทองค์กรระบบเปิด ดังนั้นกระบวนการบริหารงานวิชาการโรงเรียนจึงต้องสัมพันธ์กับสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะในสภาพปัจจุบันของกระแสโลกาภิวัตน์และ การแข่งขันทางเศรษฐกิจ โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครนั้นต้องเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย โรงเรียนต้องปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานวิชาการเพื่อผลิตนักเรียนให้ได้มาตรฐานและมีคุณภาพตามความคาดหวังของสังคมในปัจจุบัน โดยความคาดหวังนี้ย่อมขึ้นอยู่กับรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีคุณภาพของโรงเรียนเป็นสำคัญ ดังผลการวิจัยที่ได้ทั้ง 6 องค์ประกอบซึ่งอาจมีความแตกต่างกันในเรื่องของลำดับความสำคัญขององค์ประกอบตามความคิดเห็นของ

กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งมีความสอดคล้องกับองค์ประกอบตามแนวคิดของ คิมบร็อบและนันเนรี (Kimbrough and Nunnery) กล่าวว่าการบริหารงานวิชาการประกอบด้วย 6 งาน ได้แก่ 1) การกำหนดนโยบายและหลักการให้ชัดเจน 2) การกำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษา 3) การจัดระบบการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเป้าหมาย 4) การจัดองค์การของการเรียนการสอน 5) การประเมินผล และ 6) การจัดหาสิ่งสนับสนุนการเรียนการสอน สอดคล้องกับ ฮอยและมิสเกล (Hoy and Miskel) ที่กล่าวถึงปัจจัยที่สถานศึกษามีคุณภาพประกอบด้วย การบริหารงานวิชาการที่มีความสำคัญในด้านต่าง ๆ ได้แก่ 1) การมุ่งเน้นทางด้านวิชาการ 2) มุ่งสัมฤทธิ์ผล 3) หลักสูตรมีคุณภาพและให้โอกาสในการเรียนรู้ 4) การจัดบรรยากาศของโรงเรียน 5) บรรยากาศในชั้นเรียน 6) การมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาของผู้ปกครอง 7) ศักยภาพในการประเมิน 8) การใช้เวลาในการเรียนรู้ว่ามีประสิทธิภาพ 9) การมีรูปแบบการจัดการเรียนการสอน 10) มีการพัฒนา ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน 11) มีการเรียนรู้อย่างอิสระ และ 12) การให้ข้อมูลย้อนกลับ สอดคล้องกับ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ กล่าวว่าการบริหารงานวิชาการเป็นงานที่เกี่ยวข้องในด้านวิชาการ 14 ด้าน ได้แก่ 1) งานควบคุมดูแลหลักสูตร 2) การสอน 3) อุปกรณ์การสอน 4) การจัดการเรียน 5) คู่มือครู 6) การจัดชั้นเรียน 7) การจัดการครูเข้าสอน 8) การปรับปรุงการเรียนการสอน 9) การฝึกอบรมครู 10) การนิเทศการศึกษา 11) การเผยแพร่ผลงานวิชาการ 12) การวัดผลการศึกษา 13) การศึกษาวิจัย 14) การประเมินมาตรฐานสถานศึกษา เพื่อปรับปรุงคุณภาพและประสิทธิภาพของสถานศึกษา และสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ ที่ได้จำแนกการบริหารงานวิชาการออกเป็น 12 ด้าน คือ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนประสบการณ์ 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 6) การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ 7) การนิเทศการศึกษา 8) การแนะแนวการศึกษา 9) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 10) การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน 11) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น และ 12) การส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ พบว่า

1. องค์ประกอบด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญเป็นอันดับ 1 ซึ่งอธิบายได้ว่าเป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาที่เป็นระบบและกลไกในการควบคุม ตรวจสอบ และประเมินการดำเนินงานในแต่ละองค์ประกอบคุณภาพตามดัชนีบ่งชี้ที่กำหนดเพื่อเป็นหลักประกันให้กับผู้รับบริการการศึกษา ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและสาธารณชน ได้มั่นใจว่าสถานศึกษานั้นๆ สามารถให้ผลผลิตทางการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างมีประสิทธิภาพตามมาตรฐานที่กำหนด และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษา ของ สำนักงานมาตรฐานการศึกษา (Office for standard for Education) และคณะกรรมการการศึกษาแคลกรี่ (Calgary Board of Education) ผลการศึกษาพบว่า ควรดำเนินการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาเพื่อปรับปรุงคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้หลักการประเมินที่สามารถนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพตามหลักการประเมินผลทางการศึกษาของประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งกำหนดมาตรฐานการประเมิน 4 ประการ คือ 1) ด้านความมีประโยชน์ 2) ด้านความเป็นไปได้ 3) ด้านความเหมาะสม และ 4) ด้านความถูกต้อง

2. องค์ประกอบด้านการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียน เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญเป็นอันดับ 2 ซึ่งอธิบายได้ว่าเป็นการจัดการเรียนการสอน การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการพัฒนาการเกิด การเรียนรู้ของนักเรียนให้มีความรู้ความสามารถเต็มตามศักยภาพของนักเรียนแต่ละบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ แมคคิลแวน (Mcilvan) พบว่า การเป็นผู้บริหารทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนสามารถนิเทศงานวิชาการได้และส่งผลโดยตรงต่อการเปลี่ยนแปลงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในทิศทางที่ดีขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของ เดวิด (David) พบว่า การปรับปรุงงานวิชาการของครูช่วยให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ทั้งนี้ เพราะการปฏิบัติที่ดีที่สุดของครูในด้านการเรียนการสอน การให้ความเสมอภาคทางการเรียนรู้ของผู้เรียน การใช้สื่อเทคโนโลยีในการเรียนการสอน โดยครูต้องพัฒนาและหาวิธีการที่ดีที่สุดเพื่อนำไปสู่การมีคุณภาพในการเรียนการสอนในชั้นเรียนของตน และสอดคล้องกับ ชูศรี ถนอมกิจ ผลการศึกษาพบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีความคล้ายคลึงกันเป็นส่วนใหญ่ โดยมีลักษณะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

3. องค์ประกอบด้านการนิเทศการศึกษา เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญเป็นอันดับ 3 ซึ่งอธิบายได้ว่า

เป็นการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของบุคลากรในสถานศึกษา เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน จุดหมายเพื่อพัฒนาครูให้มีความรู้ ความสามารถ มีความเชื่อมั่น สามารถพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้สถานศึกษามีคุณภาพมาตรฐานด้านการจัดการศึกษา ด้วยความร่วมมือจากทุกฝ่าย ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษา ของ กลิกแมน และคณะ (Glickman and others) พบว่า การนิเทศภายในสถานศึกษาจะสำเร็จลงได้มีประสิทธิภาพตามจุดหมายต้องมีหลักการสำคัญประการหนึ่งที่จะนำไปสู่ความสำเร็จก็คือ มีเป้าหมายสำคัญในการนิเทศ คือ การส่งเสริมสนับสนุนหรือให้ ความช่วยเหลือครูในโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติภารกิจหลัก คือ การสอนหรือการสร้างเสริมพัฒนาการของนักเรียนทุกด้านให้เต็มตามวัยและเต็มศักยภาพ โดยมีหลักสูตรเป็นกรอบกำกับในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน และสอดคล้องกับ มูรานกิ (Murangi) ได้ศึกษาพบว่า การนิเทศการศึกษาในนามิเบียจุดหมายหลักสำคัญที่สุดสำหรับครูคือ การได้ร่วมแสดงความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอน ครูมีความรู้ลึกต้องการ ความช่วยเหลือในการพัฒนาทักษะ เทคนิคการนิเทศการสอน ครูและผู้นิเทศรู้สึกว่าการนิเทศมีความจำเป็น แนวคิดในการศึกษาและบทบาทในการนิเทศในนามิเบีย มีการปรับเปลี่ยนด้านปรัชญา สมัยก่อนมีนโยบายควบคุมครูซึ่งปัจจุบันเป็นแบบประชาธิปไตย การนิเทศเป็นความต้องการของการปฏิรูปการศึกษา การนิเทศจะเป็นส่วนช่วยปรับปรุงการศึกษา ผู้นิเทศเป็นผู้คอยแนะนำเสนอแนวคิดใหม่รวมทั้งประเมินผลการทำงานของครู

4. องค์ประกอบด้านการแนะแนวการศึกษาเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญเป็นอันดับ 4 ซึ่งอธิบายได้ว่าเป็นกระบวนการที่ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องร่วมกันให้ความรู้ความเข้าใจแก่นักเรียนทั้งในด้านเกี่ยวกับการศึกษา การอาชีพและด้านพฤติกรรมส่วนบุคคล ซึ่งทำให้นักเรียนมีแนวทางในการพัฒนาตนเองทั้งด้านการเรียน พฤติกรรมและอาชีพได้เหมาะสมกับตนเอง โดยการแนะแนวถือว่าเป็นกระบวนการที่ช่วยแก้ปัญหาให้ผู้เรียนรอบด้าน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัย ของ ทินล์เลย์ และแฮริส (Timley and Harris) พบว่า นักเรียนมีความต้องการครูแนะแนวที่มีประสบการณ์ มีความจริงใจ มีความเชี่ยวชาญและเชื่อถือได้ สอดคล้องกับการวิจัยของคอตเติล และดอร์นีย์ (Cottle and Dornie) ได้ให้ข้อเสนอแนะจากการวิจัยว่า ปัจจัยอย่างน้อยที่สุดประการหนึ่งที่ทำให้ผู้ทำงานแนะแนวได้รับความสำเร็จในหน้าที่ของตน นั่นก็คือ ความรู้และประสบการณ์ในการทำงานของผู้แนะแนว

ยิ่งผู้แนะแนวมีประสบการณ์มากยิ่งมีประสิทธิภาพในการทำงานมากขึ้นเท่านั้น สอดคล้องกับ ธีระพร อายุวัฒน์ ซึ่งพบว่า การแนะแนวการศึกษาเป็นกระบวนการที่ครูใช้ความรู้ความเข้าใจแก่นักเรียนทั้งในด้านเกี่ยวกับการศึกษา การอาชีพและด้านพฤติกรรมส่วนบุคคล ซึ่งทำให้นักเรียนสามารถเลือกแนวทางการศึกษา ปรับปรุงพฤติกรรมของตนได้เหมาะสมกับความถนัดและความสามารถทางสติปัญญาของตน ทั้งนี้เพื่อเป็นการป้องกันความล้มเหลวหรือข้อผิดพลาดในการเรียนของนักเรียน

5. องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญเป็นอันดับ 5 ซึ่งอธิบายได้ว่า หมายถึง การที่ทุกฝ่ายทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมวางแผน กำหนดนโยบาย ดำเนินการ ตรวจสอบ ส่งเสริม พัฒนา ช่วยแก้ไข ปรับปรุง สนับสนุนส่งเสริมเพื่อการพัฒนาสถานศึกษาในทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัย ของ กรีน (Green) พบว่า คุณลักษณะของธรรมนูญโรงเรียนที่มีประสิทธิผลที่ครู ผู้ปกครองและนักเรียนเห็นร่วมกัน ได้แก่ การจัดสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยและเรียบร้อย มีการจัดบรรยากาศเชิงบวก ครู และผู้ปกครองเห็นว่าโรงเรียนที่มีประสิทธิผลต้องเป็นโรงเรียนที่ครูมีภาวะผู้นำ มีการกำหนดพันธกิจที่ชัดเจน มีการส่งเสริมโอกาสในการเรียนรู้สูงเฉพาะผู้ปกครองและนักเรียนเห็นด้วยกับการให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในโรงเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริกาญจน์ โกสุมภ์ เรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนและโรงเรียนเพื่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สิ่งสำคัญที่สุดที่เป็นสิ่งกำหนดกระบวนการและแบบแผนของการมีส่วนร่วมของชุมชนและโรงเรียนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สำคัญที่สุดคือ การกำหนดเป้าหมายและความหมายของการมีส่วนร่วมตรงกันระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในชุมชน คือ ผู้นำชุมชน ผู้บริหารโรงเรียน คณะกรรมการโรงเรียน คณะครู และผู้ปกครองนักเรียน

6. องค์ประกอบด้านสื่อการเรียนการสอน เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญเป็นอันดับ 6 หมายถึง วัสดุ อุปกรณ์ นวัตกรรม เทคโนโลยี แหล่งเรียนรู้และสิ่งต่าง ๆ ที่มีบทบาทในการจัดการเรียนการสอน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้เนื้อหาและเกิดทักษะกระบวนการและความรู้สึกรักคิดอ่านจะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมาย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัย ของ บาร์บารา (Barbara) ที่ศึกษาพบว่า แนวปฏิบัติที่ดีที่สุดในการเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา คือ การใช้สื่อ เทคโนโลยี ในการจัดการเรียน การสอน การเพิ่มทักษะทางการสอนให้

ครู โรงเรียนให้การสนับสนุนและส่งเสริมด้านทรัพยากรงบประมาณเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนอยู่เสมอ สอดคล้องกับบาร์เน็ตท์ (Barnett) ผลการศึกษาพบว่า เทคโนโลยีสารสนเทศสามารถเพิ่มขีดความสามารถในการจัดการของการบริหารงานวิชาการ ข้อมูลรายบุคคลในระดับลึกลงถูกนำไปรวบรวมที่สำนักงานบริหารวิชาการ ทำให้ผู้ปฏิบัติงานฝ่ายวิชาการสามารถเรียกใช้ข้อมูลต่าง ๆ ทำให้มีความตั้งใจและร่วมมือในการทำงาน สอดคล้องกับ ลูชาสต์เทล (Luchastel) พบว่า ผู้เรียนและผู้สอนสามารถเสนอความคิดเห็นโดยใช้เว็บในการปฏิสัมพันธ์กันระหว่างนักเรียนและครูและในกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างนักเรียนการวิเคราะห์กิจกรรม การสร้างทีมความรู้ และการสื่อสารแบบยุคโลกาภิวัตน์ และสอดคล้องกับ วสันต์ นาวเหนือว พบว่า สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่ช่วยส่งเสริมให้การจัดการศึกษาของสถานศึกษามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น หน่วยงานทางการศึกษาในระดับสูง ควรให้การสนับสนุนส่งเสริมด้านเทคโนโลยีทางการศึกษาแก่โรงเรียนในสังกัดอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ทั้งคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการศึกษา สื่อ อุปกรณ์ที่ทันสมัยตลอดจน การประสานความร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนให้ความร่วมมือกันในการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษา

2. รูปแบบบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จากข้อค้นพบของรูปแบบ การบริหารงานวิชาการของ โรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งประกอบด้วย องค์ประกอบที่สำคัญจำนวน 6 องค์ประกอบ คือ 1) การประกันคุณภาพการศึกษา 2) การพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียน 3) การนิเทศการศึกษา 4) การแนะแนวการศึกษา 5) การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และ 6) สื่อการเรียนการสอน ซึ่งพิจารณาในภาพรวมพบว่า เป็นรูปแบบที่มุ่งเน้นเรื่องคุณภาพการศึกษา เป้าหมายปลายทางของทุกองค์ประกอบจะเป็นไปเพื่อการพัฒนาคุณภาพด้านวิชาการของนักเรียน อย่างไรก็ตามเงื่อนไขของความสำเร็จในการนำรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ไปใช้หรือนำไปประยุกต์ให้มีความเหมาะสมในแต่ละโรงเรียน แต่ละพื้นที่ แต่ละขนาดของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารโรงเรียนต้องศึกษาแนวทางดังกล่าวให้มีความเข้าใจอย่างชัดเจน โดยเฉพาะรูปแบบความสำเร็จที่ผู้วิจัยกล่าวถึง เป็นเพียงส่วนหนึ่งของปัจจัยความสำเร็จของการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพ แต่ยังคงมีอีกหลายรูปแบบหรือหลาย

องค์ประกอบที่เป็นปัจจัยของแต่ละ โรงเรียนมีสภาพทั้งคล้ายคลึงกันและแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้บริหาร โรงเรียนจะต้องพยายามค้นหาปัจจัยต่าง ๆ เหล่านั้น โดยสามารถศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จของการบริหารงานวิชาการ วิเคราะห์เปรียบเทียบการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพของประเทศ ที่ได้รับการยอมรับว่าระบบการศึกษามีคุณภาพ โดยเฉพาะ การศึกษาระบบการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพของประเทศกลุ่ม ประชาคมอาเซียนที่ได้รับการจัดอันดับว่ามีคุณภาพสูงกว่า ไทย เช่น สิงคโปร์ เมื่อทราบว่ามีปัจจัยใดบ้างที่เกี่ยวข้องกับ ความสำเร็จของการบริหารการศึกษาและการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียน ปัจจัยใดบ้างที่อาจมีส่วนส่งผลให้การบริหาร งานวิชาการของโรงเรียนล้มเหลวหรือไม่ประสบความสำเร็จ เท่าที่ควร ผู้บริหาร โรงเรียนควรหลีกเลี่ยงหรือหาวิธีทำให้ ปัจจัยนั้นหมดไป การบริหารจัดการการศึกษาและการบริหาร งานวิชาการของโรงเรียนจึงจะมีประสิทธิภาพ ประสบความสำเร็จตามแผนและเป้าหมายที่ทุกฝ่ายได้ร่วมกันกำหนดไว้ มีคุณภาพเท่าเทียมกับอารยประเทศ

3. ผลการยืนยันรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร โดย ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน มีความ เห็นว่ารูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความถูกต้อง และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ รูปแบบมีความชัดเจน เพราะมีตัวแปรต้น ตัวแปรตามที่ส่งผลต่อกัน เข้าใจได้ โดยง่าย และง่ายต่อการปฏิบัติ เป็นรูปแบบที่มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความถูกต้อง และการนำไปใช้ประโยชน์ เป็นรูปแบบการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานครได้จริงต่อไป นอกจากนี้ ผู้เชี่ยวชาญยังได้ให้ ความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า เมื่อได้พิจารณาองค์ประกอบรูปแบบ การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร แล้ว พบว่า มีความครอบคลุมองค์ประกอบการบริหารงาน วิชาการซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการบริหารงานวิชาการที่มี ประสิทธิภาพของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร และแต่ละ ปัจจัยมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน เป้าหมายหลักของการ พัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการก็คือ การประกันคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษาทุกด้านให้ได้มาตรฐานตามที่ร่วม กันกำหนดและมุ่งเน้นเพื่อการพัฒนาคุณภาพวิชาการของ นักเรียนให้เป็นนักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนรู้ได้เต็ม ตามศักยภาพของตนเอง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ที่ดี โดยทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในทุกด้าน มีการช่วยเหลือส่งเสริมและมีกระบวนการเพื่อการพัฒนาให้

ตรงจุด มีการตรวจสอบ ติดตามอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหาร โรงเรียน เป็นบุคคลสำคัญในโรงเรียนที่จะต้องเป็นผู้นำ มีหลักคิด และทฤษฎีในการบริหารงานวิชาการ ร่วมมือกับครูและ ทุกฝ่ายในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ให้มีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพ มีความ รู้ความสามารถ มีผลการเรียนรู้ที่ดี โดยเน้นผลที่เกิดขึ้นกับ นักเรียนเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ออสติน และเรโนลด์ (Austin and Reynolds) พบว่า ความมี ประสิทธิภาพของสถานศึกษาจะต้องประกอบด้วยการบริหาร งานวิชาการที่เข้มแข็งในด้านต่าง ๆ คือ 1) การจัดระบบของ หลักสูตรและการเรียนการสอน 2) การพัฒนาบุคลากร ด้านการสอน 3) การจัดการเวลาเรียนที่เกิดประโยชน์สูงสุด 4) ความเป็นเลิศทางวิชาการที่ได้รับการยอมรับ 5) การมี ส่วนร่วมและการสนับสนุนจากผู้ปกครอง 6) การวางแผน ร่วมกัน สอดคล้องกับการศึกษาของ ฮอย และมิสเกล (Hoy and Miskel) พบว่า โรงเรียนที่มีคุณภาพและมีประสิทธิผล ควรประกอบด้วยส่วนประกอบ 3 ด้าน คือ 1) ด้านปัจจัย 2) ด้านกระบวนการ และ 3) ด้านผลที่ได้รับ ซึ่งต้องได้รับการ ตรวจสอบ และยังได้ให้ข้อเสนอแนะอีกว่าแนวปฏิบัติที่ดี ควรอธิบายสภาพหรือแนวทางกว้างแต่จะไม่ระบุรายละเอียด มากเกินไป สอดคล้องกับ ซูศรี ถนอมกิจ พบว่า การบริหาร งานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีความคล้ายคลึงกันเป็น ส่วนใหญ่ โดยมีลักษณะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเพื่อ พัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถและเกิดประสิทธิภาพ สูงสุด และยังเป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จ หรือความล้มเหลวของสถานศึกษา ที่สำคัญคือ ผู้บริหารโรงเรียน ต้องมีภาวะผู้นำและต้องบริหารจัดการ โดยให้ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนมีส่วนร่วมด้วย และสอดคล้อง กับแนวคิดของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ที่ได้ให้ความเห็น พ้องสอดคล้องกันยืนยันว่า รูปแบบการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครที่ได้จากการศึกษาใน ครั้งนี้ เป็นรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานครที่มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความถูกต้อง และการนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงในการบริหารงาน วิชาการของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร และยังให้ความ คิดเพิ่มเติมถึงการนำรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่ได้จาก การวิจัยในครั้งนี้ไปปรับใช้ในโรงเรียน ควรปรับประยุกต์ใช้ ให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละ โรงเรียนเป็นสำคัญ เพราะ บริบทของแต่ละ โรงเรียนอาจมีทั้งความเหมือนและความ แตกต่างกัน ดังนั้น การจะนำรูปแบบการบริหารงานวิชาการ

ได้ไปใช้จึงควรเลือกและประยุกต์ใช้ให้เหมาะสม

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการศึกษาไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพด้านวิชาการในวงกว้าง คือ

1. ผู้อำนวยการสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ควรนำรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ ไปเป็นนวัตกรรมในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพโดยปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน เพื่อพัฒนาให้โรงเรียนมีคุณภาพวิชาการที่ดีต่อไป เพราะโรงเรียนที่มีคุณภาพวิชาการที่ดีจะเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จของการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพของโรงเรียน

2. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในระดับสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร ควรนำรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ โดยประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ 1) การประกันคุณภาพการศึกษา 2) การพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียน 3) การนิเทศการศึกษา 4) การแนะแนว 5) การมีส่วนร่วมในการร่วมจัดการศึกษา และ 6) สื่อการเรียนการสอน ไปเป็นตัวชี้วัดถึง การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร นั้นหมายถึง องค์ประกอบอื่นที่ไม่ได้เป็นข้อค้นพบของรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ในการวิจัยครั้งนี้ อาจเป็นองค์ประกอบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครที่มีการนำมาใช้ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครแต่ยังไม่ีประสิทธิภาพเท่าที่ควร จำเป็นต้องหาวิธีการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อไป

3. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในระดับสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร ควรนำรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นผลจากการวิจัยครั้งนี้ไปเป็นนวัตกรรมและเป็นรูปแบบในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครที่มีคุณภาพยิ่งขึ้นไปในอนาคต ทั้งนี้ควรนำรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครเผยแพร่ต่อองค์กรทางการศึกษาสังกัดอื่นที่เกี่ยวข้องและสนใจเพื่อเป็นอีกหนึ่งทางเลือกต่อไป

4. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในระดับสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร ควรนำรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ เป็นส่วนหนึ่งของแผนด้านการศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เพื่อพัฒนาผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และนักเรียนโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครให้มีคุณภาพเท่าเทียมกับนานาชาติ และมีความพร้อมสำหรับ การเข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้อย่างภาคภูมิใจ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาเปรียบเทียบเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียนสังกัดอื่น ๆ ของไทย และประเทศในกลุ่มประชาคมอาเซียน

2. การศึกษาเกี่ยวกับการนำรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครที่ได้ครั้งนี้ไปทดลองใช้กับโรงเรียนในสังกัดอื่นและเปรียบเทียบผลการพัฒนา

3. ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครกับรูปแบบการบริหารงานด้านอื่น ๆ ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อนำไปสู่การค้นพบนวัตกรรมใหม่ที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพทุกด้านเท่าเทียมหรือสูงกว่าประเทศอื่น ๆ โดยเฉพาะประเทศในกลุ่มประชาคมอาเซียน

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. แนวทางการบริหารหลักสูตรและการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2549.

ชูศรี ถนอมกิจ. “ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษาระดับบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา, 2550.

ธีระพร आयวัฒน์. “แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษาระดับบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2552.

- ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์. การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ, 2553.
- วสันต์ นาวเหนียว. “แนวทางการจัดการที่เป็นเลิศของโรงเรียนรุ่งสุฟีน.” วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2550.
- สำนักงานการศึกษา. คู่มือการจัดการคุณภาพโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ : สำนักงานการศึกษา, 2554.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2545.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. ข้อเสนอการปฏิรูปการ ศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552–2561). กรุงเทพฯ : פרิกหวานกราฟฟิค, 2552.
- Barnett, Ronald. **The Ideal of Academic Administration 2006.** Accessed. July 1, 2010. Available from <http://interscience.wiley.com/doi/10.1111/j.1467-9752.1993.tb00654.x/Abstract>.
- Cottle, W.M., & Doenie. **Procedures and Preparation for Counseling.** New Jersey : Prentice – Hall, 1968.
- Cronbach, Lee Joseph. **Essentials of Psychological Testing.** 3rd ed. New York : Harper & Row, 1970.
- Daniel, Jeran. “**Role Expectation of Elementary School Supervisor in Open Space Schools Which Emphasize Team Teaching and Individualized Instruction.**” Dissertation Abstracts International 2, 16 (August 1975) : 694-695-A.
- Davis, Eddie L. “**The Leadership Behavior of Principals and Their Effect on School Improvement in Effective Urban High School. (Urban School).**” Dissertation Abstracts International 53, 7 (June 1993) : 41 - 44.
- Faber, Charles F. and Gilbert F. Shearon. **Elementary School Administration.** New York : Holt Rhinehart and Winston, 1970.
- Glickman, Carl D **Supervision and Instructional Leadership : A Developmental Approach.** 4th ed. Boston : Allyn and Bacon, 2001.
- Hoy, W.K., and Miskel, C.G. **Educational administration theory, research, and practice.** 6th ed. Singapore : McGraw-Hill, 2001.
- Krejcie, Robert V., and Daryle W. Morgan. “**Determining Sample Size for Research Activities, Educational and Psychological Measurement.**” 30(3) : 608-610, 1970.
- Mcillvan, More W. “**The Role of Secondary School Principle.**” Dissertation Abstracts International 37, 2 (November 1986) : 1959– A.
- Miller, Van. **The Public Administration of American School Systems.** New York :The Macmillan Company, 1965.
- Office for Standards in Education. **Inspecting Schools : Framework for Inspecting Schools.** London : Ofsted Publications Centre, 2003.
- Ralph B. Kimbrough and Michael Nunnery. **Education Administration.** 3rd ed. New York : Macmillan Publishing Company.1998.
- Sergiovanni, Thomas J. and others. **Educational Governance and Administration.** New Jersey : Prentice-Hall, 1980.
- Soliman Hani. **Academic Workload and Quality.** Assessment and Evaluation in Higher Education. 22(2) (1997) : 135.
- Tinley and Harris. “**Client expectations for counseling.**” The Journal of Counseling Psychological 23, 5 (May 1976) : 173 – 177.

